

**ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
“РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
2007-2013**

ОП “РЧР” е стратегически документ, който ще бъде рамка за усвояване на финансови средства, съфинансирани от Европейския социален фонд на ЕС и националния бюджет в рамките на програмния период 2007 – 2013 г. и ще обхване територията на цялата страна под цел “Сближаване”.

ОП “РЧР” е съставна част от Националната стратегическа референтна рамка. Една от основните цели на НСРР е “Развитие на човешкия капитал с цел осигуряване на по-висока заетост, доходи и социална интеграция”.

ОП “РЧР” е разработена от Работна група, създадена специално със заповед на министъра на труда и социалната политика, Работната група включва представители на всички заинтересовани ведомства и институции, на всички национално представителни организации на работодателите и на работниците и служителите, на общините и научните среди.

**Стратегическа цел: Да се подобри качеството
на живот на хората в България**

Специфични цели:

- повишаване предлагането на труд и качеството на работната сила;
- увеличено инвестиране в човешкия капитал чрез по-добро и по-достъпно образование;
- повече социален капитал, партньорства и мрежи и развитие на социалната икономика.

- Равенство на половете
- Иновации и прилагане на политики
- Партньорство
- Добро управление на програми и проекти
- Устойчиво развитие

- **Управляващ орган** - МТСП
- **Междинни звена** - На Междинните звена се делегират определени задачи по управлението на определени приоритетни оси или основни области на интервенция. Междинни звена за ОП “РЧР” са следните институции:
 - Агенция по заетостта;
 - Агенция за социално подпомагане;
 - Министерство на образованието и науката.
- **Бенефициенти**- Бенефициентът е оператор, орган или фирма, отговорна за иницирането и/или изпълнението на операциите. Бенефициентът може да кандидатства за изпълнение на проекти, съфинансирани от ЕСФ в рамките на ОП “РЧР”
- **Сертифициращ орган**
- **Одитиращ орган**
- **Орган за оценка на съответствието**
- **Комитет за наблюдение**

Приоритетни оси:

- Насърчаване на икономическата активност и развитие на пазар на труда, насърчаващ включването;
- Повишаване на производителността и адаптивността на заетите;
- Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието;
- Подобряване на достъпа до образование и обучение;
- Социално включване и насърчаване на социалната икономика;
- Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравните услуги;
- Транснационално и междурегионално сътрудничество.
- Техническа помощ

Приоритетна ос 1. Насърчаване на икономическата активност и развитие на пазар на труда, насърчаващ включването

Цел: Повишаване на икономическата активност и интеграция на уязвимите групи и неактивните лица на пазара на труда.

Основни области на интервенция:

- Интегриране на уязвимите групи на пазара на труда
- Заетост чрез развитие на предприемачеството

Приоритетна ос 1. Насърчаване на икономическата активност и развитие на пазар на труда, насърчаващ включването

1.1. Интегриране на уязвимите групи на пазара на труда

Целта е успешна интеграция на лицата от уязвимите групи на пазара на труда, чрез предоставяне на ограмотяване, обучение за придобиване на професионална квалификация и преквалификация и осигуряване на заетост.

Целеви групи: уязвими групи на пазара на труда, неактивни лица и търсещи работа лица.

Бенефициенти: АЗ, образователни и обучаващи институции и организации, работодатели, браншови организации, социално-икономически партньори, НПО, центрове за информиране и професионално обучение, институции за професионално ориентиране.

Приоритетна ос 1. Насърчаване на икономическата активност и развитие на пазар на труда, насърчаващ включването
1.2. Заетост чрез развитие на предприемачеството

Целта е подпомагане развитието на предприемачеството, чрез предоставяне на обучение, консултантски услуги и подкрепа за развитие на собствен бизнес.

Целеви групи: търсещи работа лица и уязвими групи на пазара на труда (вкл. уязвими етнически групи – роми и др.), желаещи да започнат собствен бизнес лица

Бенефициенти: АЗ, микропредприятия, консултантски фирми, НПО, центрове за развитие на предприемачеството, браншови организации, социално-икономически партньори, образователни и обучаващи институции и организации.

Приоритетна ос 2: Повишаване на производителността и адаптивността на заетите

Цел: Повишаване на производителността и адаптивността на работната сила и респективно нейната конкурентоспособност в контекста на стратегическите цели на Лисабонската стратегия.

Основни области на интервенция:

- Подобряване адаптивността на заетите лица;
- Насърчаване на гъвкавостта на пазара на труда;
- Подобряване условията на труд на работното място.

Приоритетна ос 2: Повишаване на производителността и адаптивността на заетите
2.1. Подобряване адаптивността на заетите лица

Целта е повишаване адаптивността и конкуретоспособността на заетите лица, чрез повишаване на квалификацията и преквалификация, предоставяне на чуждоезиково обучение и обучение по ИКТ, въвеждане и укрепване на системите за развитие на човешките ресурси в предприятията.

Целеви групи: заети лица, в т.ч. ръководен състав, самостоятелно заети и наети лица

Бенефициенти: АЗ, образователни и обучаващи институции и организации, работодатели, браншови организации, социално-икономически партньори, изследователски центрове.

Приоритетна ос 2: Повишаване на производителността и адаптивността на заетите
2.2. Насърчаване на гъвкавостта на пазара на труда

Цел: Повишаване гъвкавостта на пазара на труда чрез интервенции в три основни направления:

- насърчаване на териториалната
- насърчаване на професионалната мобилност и
- развитие на гъвкави форми на заетост.

Целеви групи: заети лица (ръководен състав, самостоятелно заети и наети лица)

Бенефициенти: АЗ, социално-икономически партньори, браншови организации, изследователски центрове, НПО, работодатели.

Приоритетна ос 2: Повишаване на производителността и адаптивността на заетите
2.3. Подобряване условията на труд на работното място

Цел: Привеждане на условията на труд в предприятията в съответствие с нормите и изискванията на европейския пазар

Целеви групи: ръководен състав, работници и служители, контролни органи по условия на труд и звена и служби, създадени в помощ на работодателите.

Бенефициенти: работодатели, институции и организации, осъществяващи контрол върху УТ в предприятията, НПО, социално-икономически партньори.

Приоритетна ос 3: Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието

Цел: Повишаване пригодността за заетост на работната сила чрез качествени услуги в образованието и обучението, ефективно работещи образователни и обучителни институции и устойчиви връзки между образованието, професионалното обучение и бизнеса.

Основни области на интервенция:

- Подобряване качеството на услугите в образованието и обучението
- Модернизация на системата за образование и обучение
- Укрепване на връзките между институциите за образование и обучение, научноизследователския сектор и бизнеса

Приоритетна ос 3: Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието

3.1. Подобряване качеството на услугите в образованието и обучението

Целта е подобряване качеството на образованието и обучението

Целеви групи: обучаеми и обучаващи, родители, изследователи, служители в образователни и учебни институции.

Бенефициенти: МОН, НАПОО, ЦКОКО, НАЦИД, ЦИОО, ЦРЧР, Национален педагогически център, Национален институт за обучение на директори, образователни, учебни и научни институции, научни организации, социално-икономически партньори, центрове за професионално обучение, общини.

Приоритетна ос 3: Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието

3.2. Модернизация на системата за образование и обучение

Цел: Изграждане на модерна система за образование и обучение и на система за оценка на качеството ѝ в контекста на по-ефективното използване на финансовите ресурси.

Целеви групи: обучаеми и обучаващи, служители в образователни и обучителни институции, работодатели.

Бенефициенти: МОН, НАПОО, НАОА, ЦКОКО, ЦИОО, НАЦИД, ЦРЧР, Национален педагогически център, Национален институт за обучение на директори, образователни, обучителни и научни институции, социално-икономически партньори, НПО, училищни настоятелства, общини.

Приоритетна ос 3: Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието

3.3. Укрепване на връзките между институциите за образование и обучение, научноизследователския сектор и бизнеса

Целта е създаване на ново поколение висококвалифицирани специалисти чрез стимулиране на научните изследвания и разработването на съвместни програми между висшите училища, научните организации и бизнеса, както и чрез насърчаване на изследователския интерес на учениците в средните училища.

Целеви групи: обучаеми, обучаващи, служители в образователни и обучителни институции, изследователи, представители на академичната общност.

Бенефициенти: МОН, НАОА, НАПОО, НАЦИД, Център за учебно-тренировъчни фирми в средните професионални училища, научни институции и центрове, образователни и обучителни институции, социално-икономически партньори, работодатели, браншови организации, общини.

Цел: По-успешна социална и трудова реализация на хората чрез подобряване на условията за равен достъп до образование и обучение и развитие на системата за учене през целия живот.

Основни области на интервенция:

- Достъп до образование и обучение на групи в неравностойно положение
- Децата и младежта в образованието и обществото
- Развитие на системата за учене през целия живот

Приоритетна ос 4. Подобряване на достъпа до образование и обучение

4.1. Достъп до образование и обучение на групи в неравностойно положение

Цел: Разработване на мерки за улесняване на достъпа и засилване на мотивацията за включване в образователния процес на групите в неравностойно положение. Фокусът е поставен върху малцинствените етнически групи, лицата със специални образователни потребности, отпадналите от образователната система и децата в риск от отпадане.

Целеви групи: лица със специални образователни потребности, представители на уязвими етнически групи – роми и др., сираци, имигранти, деца в ранна детска възраст (3–6 години) и техните родители, отпаднали от образователната система, учители, директори, педагогически съветници.

Бенефициенти: МОН, образователни и обучителни институции, детски градини, НПО, Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, общини, ресурсни центрове, центрове за професионално обучение, извънучилищни педагогически учреждения

Приоритетна ос 4. Подобряване на достъпа до образование и обучение
4.2. Децата и младежта в образованието и обществото

Цел: По-пълно обхващане на децата и младежите в образователната система, създаване на по-добри условия за тяхната творческа изява и развитие на техния потенциал за бъдеща успешна реализация.

Целеви групи: деца, ученици, студенти

Бенефициенти: МОН, образователни и обучителни институции, общини, НПО, читалища, извънучилищни педагогически учреждения, Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, спортни клубове и младежки организации.

Приоритетна ос 4. Подобряване на достъпа до образование и обучение

4.3. Развитие на системата за учене през целия живот

Цел: Постоянно усъвършенстване на професионалните умения и усвояването на нови знания, които са важна предпоставка за успешна реализация на пазара на труда и повишаване качеството на живот.

Целеви групи: деца, ученици, студенти и възрастни.

Бенефициенти: МОН, образователни и обучителни институции, НПО, НАПОО, ЦРЧР, Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, общини, социално-икономически партньори, центрове за професионално обучение, Национален педагогически център, Център за учебно-тренировъчни фирми в средните професионални училища, работодатели и браншови организации.

Цел: Подкрепа за социално включване на уязвими групи чрез развитие на мрежа от подкрепящи бъдещата интеграция на пазара на труда социални услуги, насърчаване на социалното предприемачество и повишаване на трудоспособността и продължителността на трудовия живот на работната сила чрез по-добро здраве.

Основни области на интервенция:

- Подкрепа на социалната икономика
- Социални услуги за превенция на социалното изключване и преодоляване на неговите последици
- Работоспособност чрез по-добро здраве

Приоритетна ос 5. Социално включване и насърчаване на социалната икономика
5.1. Подкрепа на социалната икономика

Целта е да се насърчи развитието на социалната икономика и да се инвестира в социалния капитал. В рамките на тази област на интервенция ще се предостави подкрепа на съществуващи специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания и социални предприятия. От друга страна, ще се подкрепи създаването на нови форми на социални предприятия, в това число и защитени работилници, и условия за активизиране на общностни и доброволчески инициативи, допринасящи за повишаване на равнището на социалния капитал.

Целеви групи: хора с увреждания и други социално изключени лица (лица на социално подпомагане, възрастни хора, представители на уязвими малцинствени етнически групи, лица, напускащи специализирани институции за предоставяне на социални услуги, лица, страдащи от различни зависимости, бивши затворници и други), представители на различни общности, заети в социалните предприятия, кооперациите и специализираните предприятия за хора с увреждания, други.

Бенефициенти: АСП, АХУ, ДАЗД, НПО, специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания, доставчици на социални услуги, консултантски фирми, работодатели, общини, социално-икономически партньори и други

Приоритетна ос 5. Социално включване и насърчаване на социалната икономика
5.2. Социални услуги за превенция на социалното изключване и преодоляване на неговите последици

Целта е разширяване на възможностите за подобряване качеството на живот на хората от уязвимите групи и/или техните семейства, като се насърчат равните възможности на уязвимите групи и се разшири обемът, многообразието и целенасочеността на социалните услуги, предоставяни в общността, и в специализираните институции

Целеви групи: ползватели на социални услуги в специализираните институции и в общността (деца и пълнолетни лица), хора с увреждания, уязвими етнически групи (роми и др.), лица, които полагат грижи за зависими членове на семейството, деца и семейства в риск (бедни семейства и др.), лица на социално подпомагане, възрастни хора, лица, напускащи специализирани институции за предоставяне на социални услуги, лица, страдащи от различни зависимости, бивши затворници и други групи в риск от социално изключване

Бенефициенти: АСП, ДАЗД, Министерство на здравеопазването, НПО, доставчици на социални услуги, консултантски фирми, общини и други

Приоритетна ос 5. Социално включване и насърчаване на социалната икономика

5.3. Работоспособност чрез по-добро здраве

Целта е подобряване трудоспособността и повишаване продължителността на трудовия живот на населението в активна трудова възраст за поддържане на здрава работна сила за постигането на целите, очертани в Лисабонската стратегия.

Целеви групи: население в активна трудоспособна възраст, уязвими групи население (групи със специфичен риск за здравето, социално изключени групи и общности, хора с увреждания, уязвими етнически групи – роми и др.), население в отдалечени райони.

Бенефициенти: Министерство на здравеопазването, ДАМС, НПО, доставчици на здравни услуги, публични лечебни заведения, медицински университети

Приоритетна ос 6. Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда,
социалните и здравните услуги

Цел: Подобряване на ефективността на институционалните системи в сферата на пазара на труда, условията на труд, социалните и здравните услуги.

Основни области на интервенция:

- Развитие и усъвършенстване на системата на пазара на труда
- Укрепване на капацитета на институциите за социално включване и за предоставяне на здравни услуги

Приоритетна ос 6. Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравните услуги

6.1. Развитие и усъвършенстване на системата на пазара на труда

Цел: Подобряване качеството и ефективността на предоставяните услуги по заетостта, чрез модернизиране работата на институциите и доставчиците, работещи в сферата на пазара на труда и условията на труд на национално и регионално равнище, както и чрез подобряване на взаимодействието с образователната система и системата за професионално обучение, така че да се постигне съответствие между качеството на човешкия ресурс и възможностите за неговата пълноценна професионална реализация.

Целеви групи: служители в институциите на пазара на труда на национално и регионално равнище, контролни органи, институции и организации, осъществяващи контрол върху условията на труд в предприятията, социално-икономически партньори

Бенефициенти: институции на пазара на труда на национално и регионално равнище, контролни органи, институции, осъществяващи контрол върху условията на труд в предприятията

Приоритетна ос 6. Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравните услуги

6.2. Укрепване на капацитета на институциите за социално включване и за предоставяне на здравни услуги

Целта е подобряване на капацитета и ефективността на работата на институциите, действащи в сферата на социалните и здравните услуги, както и насърчаване на междуинституционалното взаимодействие и сътрудничество, и това със съответните частни доставчици.

Целеви групи: социални работници, работещи в сферата на социалните услуги, медицински специалисти и специалисти по здравни грижи, служители в публични институции (специализирани институции и услуги в общността), ангажирани с процеса на предоставяне на социални и здравни услуги, доставчици на социални и здравни услуги и техните служители.

Бенефициенти: МТСП и второстепенните му разпоредители, Министерство на здравеопазването и второстепенните му разпоредители, ангажирани в сферата на социалните и здравните услуги, ДАЗД и др.

Приоритетна ос 7: Транснационално и междурегионално сътрудничество

Цел: Изграждане на платформа, която да позволи на всички заинтересовани организации и институции да ползват опита на EQUAL, както и да обменят идеи и планове за най-доброто използване на финансовата помощ на ЕСФ в следните области: заетост, образование и обучение, социално включване, административен капацитет, добро управление на проекти и програми.

Целеви групи: членове на Комитет за наблюдение, лица, работещи в държавни институции, УО, МЗ, социално-икономически партньори, НПО, общини, социални предприятия, общностни центрове, представители на различни общности, образователни, обучителни и научни институции, научни организации, работодатели, браншови и секторни организации и др.

Бенефициенти: държавни институции, Комитет за наблюдение, УО, МЗ, социално-икономически партньори, НПО, общини, социални предприятия, общностни центрове, представители на различни общности, образователни, обучителни и научни институции, научни организации, работодатели, браншови и секторни организации и др.

Техническата помощ на оперативната програма е отделна хоризонтална приоритетна ос, насочена към подкрепа на ефективното управление и изпълнение на ОП „РЧР” в съответствие с изискванията на ЕС.

Основни области на интервенция:

- Подкрепа за управлението на ОП „РЧР”
- Подкрепа за информационното осигуряване на ОП „РЧР”
- Укрепване капацитета на потенциалните бенефициенти

**ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
“РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”
2007-2013**

Благодаря за вниманието!

Керанка Бобева, главен експерт “Посреднически услуги”
Дирекция “Бюро по труда”- Смолян